

LESY NA CIBULCE

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

ROZLOHA: 66,34 ha

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ: Košiče, Jionice, Motol

NEJVÍCE ZASTOUPENÉ DŘEVINY: dub zimní a letní, jasan ztepilý

PŘEVLÁDAJÍCÍ STANOVIŠTĚ: živná stanoviště nižších poloh

VĚK POROSTŮ: nejvíce je zastoupena 3. věková třída, tedy věk 41 - 60 let

LESNÍ POROSTY: 62,04 ha

NELESNÍ PLOCHY (LOUKY, SADY, VODNÍ PLOCHY, CESTY): 4,3 ha

VLASTNÍK LESA: Hlavní město Praha, zastoupené odborem ochrany prostředí MHMP

ÚDRŽBU PROVÁDÍ: Lesy hl. m. Prahy

Upozorňujeme návštěvníky, že dle platného lesního zákona je vstup do lesa na vlastní nebezpečí.

ZAJÍMAVOSTI

Usedlost Cibulka – Svou nynější podobu vtiskl Cibulce biskup a kníže Leopold Leonard Thun-Hohenstein, který ji koupil v roce 1817 a učinil z ní své letní sídlo. Cibulku v té době navštěvovala řada tehdejších vzdělců a umělců, jelikož kníže patřil mezi velmi populární a osvícené osobnosti. V roce 1824 navštívil usedlost i císař František I. a na jeho počest zde byl postaven sloup zakončený kamennou koulí, kdysi nesoucí císařského orla. Budova, která je v současnosti v dezolátním stavu, sloužila v minulých letech např. jako sklad potravin a zeleniny nebo autodílna. Od roku 1989 je jejím vlastníkem společnost Cibulka a.s. Usedlost tvoří obytné klasicistní stavení s hospodářským dvorem, obklopené ze tří stran zahradou s terasami. Celý areál byl v roce 1958 prohlášen za kulturní památku.

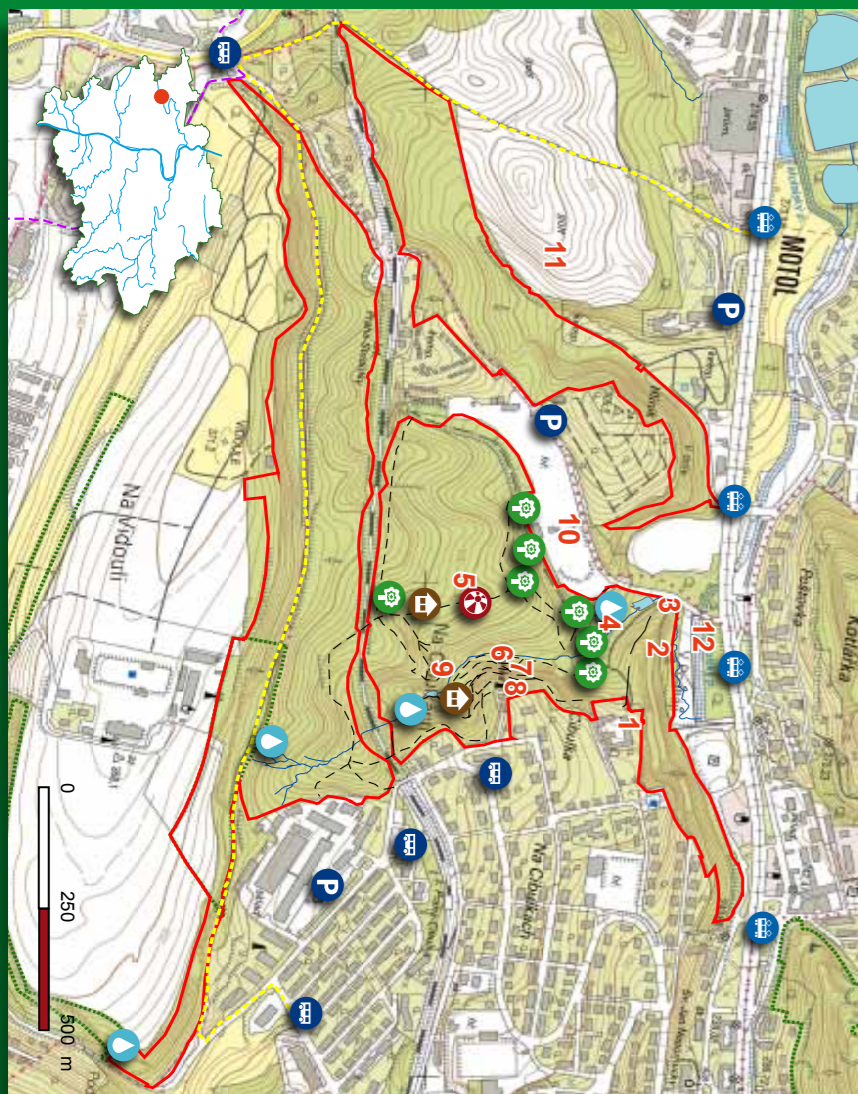
Romantické stavby a sochy – Součástí původního parku byla řada staveb a soch, z nichž se většina dochovala do dnešních dnů. *Čínský pavilon* poblíž statku (není v majetku hl. m. Prahy) je patrová osmiboká stavba vycházející z čínské architektury. Pavilon byl původně vyzdoben sochami a zvonky, které hrály ve větru. V nejvyšším bodě lesa stojí *umělá zřícenina* s volně přístupnou rozhlednou, pod kterou se nachází *umělá jeskyně* zvaná *Dantovo peklo* se *sochou Jitra* (Škrťiče, Chrona). U jezírka pak stojí *socha Diany se psy*, která byla dříve umístěna v šestibokém dřevěném altánu. Poblíž vstupu do lesa z ulice Na Hliníku se nalézá *socha sv. Jana Nepomuckého*, jejímž autorem je Václav Nedoma. Pod cestou na okraji údolí stojí v lese *socha Jupitera* (někdy nazývaná Zeus). Další zajímavostí je *poustevna*, ve které byla kdysi umístěna mechanická figurína poustevníka žehnajícího návštěvníkům při sešlápnutí prahu. Další kuriozity, jakými byl plechový rytíř ve zřícenině, měděný otáčející se číňan u Čínského pavilonu nebo tříhlavý Cerberus, se nedochovaly.

Revitalizace potoka Cibulka – V roce 2009 zde byla provedena revitalizace potoka Cibulka. Jeho původně zatrubněné koryto bylo v prostoru suchého poldru Homolka vyvedeno na povrch a rozmeandrováno. V jeho okolí byly vyhloubeny tři tůně. Potoku tak byl navrácen přírodní charakter a došlo k prodloužení jeho délky.

V ROCE 2015 VYDAL ODBOR OCHRANY PROSTŘEDÍ MAGISTRÁTU HL. M. PRAHY

Autoři textů a fotografií: Ing. Dan František, Mgr. Jana Karnecká, Ing. Petr Slavík
Fotografie na úvodní stránce (zleva doprava, shora dolů): socha Jitra a zřícenina, čínský pavilon, cesta kolem studánky, jezírko Pod Dianou, potok Cibulka

Další informace o pražské přírodě: www.praha-priroda.cz, portalzp.praha.eu

- 1. Usedlost Cibulka
  - 2. Čínský pavilon
  - 3. Socha sv. Jana Nepomuckého
  - 4. Socha Jupitera (Dia)
  - 5. Poustevna
  - 6. Jeskyně Dantovo peklo se sochou Jitra (Škrťiče)
  - 7. Zřícenina s rozhlednou
  - 8. Hájovna
  - 9. Jezírko se sochou Diany
  - 10. Sportovní areál a autokemp
  - 11. Golfové hřiště
  - 12. Suchý poldr Homolka
- Hranice lesa
  - Turistická stezka
  - Chráněné území
  - Značená cyklotrasa
  - Altán
  - Dětské hřiště
  - Vyhlička
  - Studánka, pramen
  - Památný strom
  - Parkoviště
  - Zastávka MHD

HISTORIE A SOUČASNOST LESA

Lesy na Cibulce jsou součástí bývalé usedlosti Cibulka, jež svůj název získala podle rodu Cibulovských z Veleslavína, kteří v 15. století vlastnili místní vinice. Původní hospodářská usedlost byla již ve 14. století dědičným dvorem košířské vrchnosti a v té době se nacházela v majetku Jindřicha Náze, písaře královské kuchyně Karla IV. V roce 1815 zakoupil usedlost pasovský biskup Leopold Linhart Thun-Hohenstein, který dal v letech 1817–1826 celý areál upravit a doplnit řadou romantických staveb a soch do podoby anglického parku. Po smrti svého zakladatele přecházela Cibulka na další majitele, pro které však byla spíše přítěží. Na špatný stav celého areálu bylo upozorňováno již v třicátých letech 19. století. Nepomohlo bohužel ani dočasné uzavření parku a vstup pouze na vstupenky. Z poustevny byla ukradena socha poustevníka, stejně jako skleněné zvonky na střeše Čínské pavilónu. Areál Cibulky byl navíc v sedmdesátých letech 19. století zmenšen výstavbou železnice. Ve 20. letech 20. století odkoupila lesopark od tehdejšího majitele J. Hyrouse obec pražská za 1 milion korun. Lesní odbor pražské radnice pak provedl nové výsadby na volných plochách a zamokřené plochy nechal osázet jasaný. Na nátlak tisku a Státního památkového úřadu byly později provedeny úpravy a ohrazení některých staveb v parku. V roce 1972 byly v areálu zrestaurovány vybrané sochy a v rámci lesnického obhospodařování byly upraveny cesty a vystavěn dřevěný altán.

Historická pohlednice – zřícenina Cibulka

V roce 2000 byla zahájena obnova celého areálu Na Cibulce. Odbor ochrany prostředí Magistrátu hl. města Prahy nechal zpracovat dokumentaci na obnovu stavebních prvků a sochařské výzdoby. Studie se netýká statku a čínské pavilónu, které nejsou v majetku hl. m. Prahy. V roce 2005 byly dokončeny restaurátorské práce a o rok později byly opraveny vodohospodářské prvky (jezíčko Pod Dianou, studánky a propustky pod cestami). V roce 2008 byl obnoven historický ovocný sad pod usedlostí a Čínským pavilónem. V roce 2014 byla provedena oprava rozhledny, poustevny, objektu studánky a také některých soch.

Území lesa Na Cibulce na mapě stabilního katastru z roku 1848

dena oprava rozhledny, poustevny, objektu studánky a také některých soch.

V rámci lesního hospodaření jsou v lese prováděny především probírky v porostech středního věku, kdy jsou odstraňováni jedinci nežádoucích druhů dřevin nebo jedinci poškození či nemocní. Nejstarší dubové porosty pod rozhlednou jsou zatím ponechány bez zásahu, dlouhodobým cílem je zde jejich přirozená obnova.

Všechny lesy v majetku hl. m. Prahy, tedy i lesy na Cibulce jsou obhospodařovány podle zásad trvale udržitelného hospodaření v lesích. Hl. m. Praha je od května 2007 držitelem mezinárodního, ekologicky velmi přísného lesnického certifikátu Forest Stewardship Council® (FSC®), který hospodaření v lesích směřuje k dosažení přírodě blízkých lesních porostů.

V lese se nacházejí stromy dosahující úctyhodných rozměrů (obvod kmene 300 až 500 cm), a to zejména duby a jasaný. Některé z nich jsou vyhlášeny jako památné. Lesy Na Cibulce se vyznačují kouzelnou romantickou atmosférou, kterou umocňuje i jejich nepříliš vysoká návštěvnost. Území je však velmi snadno dostupné městskou hromadnou dopravou, lesem prochází žlutá turistická stezka a jsou zde také pěkné cesty pro cyklisty. V lese jsou umístěny altány, dětské hřiště i množství lavíček k posezení ve stínu stromů. Na les navazuje chráněná přírodní památka Vidoule.

Značka odpovědného lesnictví

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA VIDOULE

Tabulová hora Vidoule je pozůstatkem plošiny tvořené druhohorními usazeninami, která byla během posledních dvou milionů let rozčleněna erozí vodních toků na izolované vrchy. Je jednou z posledních tabulových hor v Praze, která zůstala více méně nezastavěná. Tvoří tak významnou krajinnou dominantu a patří k nejvýše položeným místům v Praze. Jako přírodní památka byly vyhlášeny tři samostatné plochy na úbočí hory. Severní část chráněného území zahrnuje až 30 metrů vysoké pískovcové stěny. Také východní část má geologický charakter – zde však na povrch vychází především slínovce (opuky). Jižní část chráněného území na svahu k Novým Butovicím má význam především botanický a entomologický. Jde o zachovalý fragment bývalých teplomilných mezí a pastvín, na kterých se vyskytuje mimo jiné ohrožený měkkýš trojzubka stepní. Severní svahy Vidoule jsou bohatým vodním zdrojem s množstvím pramenů. Z tohoto pramenného horizontu čerpal vodu i historický vodovod do Jinonického zámku na východním úbočí hory.

Svída krvavá

Socha Jupitera (Dia)

Přírodní památka Vidoule

ZASTOUPENÍ DŘEVIN

Snahou vlastníka lesa je, aby se zastoupení dřevin co nejvíce blížilo původnímu přirozenému složení porostů v daném území. Rovněž se zohledňuje převážně mimoprodukční – rekreační – poslání pražských lesů (tj. používání pestré dřevinné skladby), včetně menšího zastoupení nepůvodních jehličnatých dřevin (např. modřín, douglaska). Současné procentuální zastoupení dřevin znázorňuje graf č. 1. Ideální (přirozené) zastoupení dřevin zobrazuje graf č. 2. Pestrá dřevinná skladba je zejména v porostech na bývalé zemědělské půdě. Přirozené zastoupení dřevin vychází z vlastností daného stanoviště, které jsou charakterizovány zejména klimatickými poměry a půdními vlastnostmi daného území. Rozložení jednotlivých stanovišť zobrazuje graf č. 3.

Živná stanoviště nižších poloh – stanoviště na úrodných půdách, svahy až plošiny
Kyselá stanoviště nižších poloh – normální kyselá či chudá písčité stanoviště, převážně plošiny
Exponovaná stanoviště nižších poloh – stanoviště prudkých a exponovaných svahů
Extrémní stanoviště – mimořádně nepříznivá stanoviště tzn. rokliny, suťoviště

Na území Cibulky převládají živná stanoviště nižších poloh. Tyto podmínky vyhovují zejména dubu, habru obecnému a lipě.

VĚKOVÁ SKLADBA POROSTŮ

Věková skladba porostů je jednou z hlavních charakteristik stavu lesa a vypovídá také mnohé o jeho historii. Z grafu č. 4 např. jasně vyplývá, že poměrně velká část lesa je tvořena stromy ve věku 61 – 80 let, což vypovídá o rozsáhlém zalesňování v období po 2. světové válce. Lesní porosty ve svahu pod hájovnou jsou zase ukázkou velmi starých až přestárých dubových lesů.

